

Bushin poistuminen menetys Pohjoismaiden vasemmistopuolueille

Kun Barack Obamasta tulee Yhdysvaltain presidentti, Euroopan ja erityisesti Pohjoismaiden vasemmistopuolueet (mukaan lukien sosiaalidemokraatit) menettävät yhden merkittävän valttikortin. Tämä valttikortti on ollut George W. Bushin olemassa olo – tai bushilaisen presidentin, jota myös John McCain olisi edustanut.

Syy, miksi Bush on ollut todellinen valttikortti vasemmistopuolueillemme, on siinä, että vasemmistopuolueet ovat voineet kannatusta hankkiessaan säilyttellä kansalaisia Bushilla ja bushilaisilla politiikoilla.

Säilyttelytaktiikan mahdollistajana on ollut se, että Bushiin on kansan keskuudessa satuttu liittämään negatiivinen, tunteellinen yleismielikuva – häntä on ympäröinyt negatiivinen "aura".

Ensinnäkin vasemmistopuolueet ovat voineet Bushin negatiivista auraa hyödyntämällä pelotella kansalaisia "bushilaisella" talous- tai veropolitiikalla.

Vasemmiston kannalta on ollut esimerkiksi kätevää väittää, että Niinistön, Kataisen ja kumppaneiden kokoomus on viimeisen kymmenen vuoden veronkevennyksillä systemaattisesti ajanut Suomea kohti bushilaista politiikkaa, tuloerojen kasvattamisen suhteen.

Kätevää tämä on ollut siinä mielessä, että Bushin yleisesti negatiivinen aura on saanut väitteen bushilaiseen veropolitiikkaan ja tulonjakoon siirtymisestä aiheuttamaan tavallisessa keskiluokkaisessakin kadunmiehessä puistatuksia. Nämä puistatukset ovat saattaneet kallistaa kadunmiestä kohti oman maan vasemmistopuolueita.

Obaman tultua valituksi vasemmistopuolueet ovat kuitenkin nyt menettämässä tällaisen vetoavan retoriikan käyttömahdollisuuden.

Uusi tilanne on nimittäin se, että Obaman nauttiessa positiivisen innostunutta suosiota Euroopassa kadunmiestä tuskin puistattaa, jos hänelle väittää kokoomuksen tai keskustan parhaillaan ajavan Suomea kohti obamalaista veropolitiikkaa.

Ja tosiasia kuitenkin on, että edes kokoomus ei itse asiassa ole varmasti ikinä toivonut Suomessa (tai Ruotsissa) harjoitettavan bushilaista veropolitiikkaa. Sen sijaan Kataisen (ja Reinfeldin) päiväunissa saatetaan todennäköisesti hyvinkin harjoittaa juuri obamalaista veropolitiikkaa.

Tämän ymmärtää, kun katsoo tulonjaosta kertovia vertailulukuja maiden kesken. Erityisen huomionarvoinen on niin sanottu gini-kerroin, joka on sitä lähempänä ykköstä, mitä suuremmat tuloerot maassa on (ja mitä vähemmän progressiivinen verotus).

Gini-kerroin on Suomessa noussut viimeisen 20 vuoden aikana noin 0,2:sta 0,27:een. Kokoomuksen jaksot hallituksessa ovat olleet muutoksen osatekijä, mutta edes Kokoomus on tuskin toivonut tai toivoo yli 0,3:n gini-kerrointa maahamme.

Yhdysvalloissa kyseinen gini-lukema on perinteisesti ollut noin 0,4. Siinä missä Bush on varmasti mielellään nähnyt lukeman 0,45, edes demokraatti Obama tuskin tavoittelee lukemaa, joka olisi paljon alle 0,35.

Yhteenvedo: kokoomuksen ja Obaman ihanteelliset vero- ja tulonjakopolitiikat ovat todennäköisesti melkoisen lähellä toisiaan (arviolta 0,3:n gini kokoomuksella ja 0,35:n gini Obamalla).

Toisin sanoen väite, että kokoomus olisi ajamassa Suomeen bushilaista politiikkaa (yli 0,4 gini) on ollut suorastaan valheellinen. Sen sijaan vasemmisto olisi nyt melko oikeassa, jos ilmoittaisi kansalle, että Obaman ihanteet yhtyvät tulonjaossa kokoomuksen ihanteiden kanssa!

Mitään tällaista lausuntoa tullaan tuskin kuitenkaan vasemmistolta kuulemaan – juuri Obaman valtavan positiivisen kansansuosion takia.

Toinen ilmiselvä asia, jonka suhteen vasemmisto menettää Bushin lähtiessä valttikortin, on yleisempi suhtautuminen markkinatalouteen ja markkinaliberalismiin.

Vasemmistolle on tässäkin ollut kätevää kauhistella, kuinka kokoomus- ja keskustavetoinen hallitus harjoittaa bushilaisilta kopioitua markkinaliberalistista politiikkaa, kun se jättää esimerkiksi puuttumatta valtion osamisteisten yritysten johtamiseen ja työntekijäleikkauksiin.

Bushilaista on vasemmiston puheiden mukaan ollut myös se, kun ei puututa yritysten johtajien palkkioihin taikka kun alihankitaan osa julkisista palveluista yksityisiltä yrityksiltä.

Mutta tässä pätee sama kuin yllä: Bush-retoriikkaa vasemmisto ei pian enää voi käyttää.

Ja mikä on vielä pahempaa vasemmiston kannalta: kokoomuksen ja keskustan poliitikot itse asiassa näyttävät tässäkin yhtäkkiä melkoisen obamalaisilta.

Obaman hallituksensa taloudelliseen ytimeen valitsevat henkilöt, kuten Timothy Geithner ja Lawrence Summers, edustavat nimittäin hyvinkin samanlaista pragmaattista markkinaliberalismia kuin kokoomuspoliitikot Suomessa.

Kolmas alue, jonka suhteen tietyt poliittiset ryhmät menettävät Bushin lähtiessä tehokkaan retorisen välineen, on ulkopoliitikassa ja kansainvälisissä suhteissa.

Viime vuosinahan Euroopassa on voitu mitä tahansa amerikkalaisten ajamaa projektia tai yhteistyömallia – vaikkapa Darfurin tai Afganistanin suhteen – torpata tai vähintään viivästyttää pelkästään sillä perusteella, että tuo pahamaineinen Bushin hallinto on mukana pelissä.

Siksi onkin mielenkiintoista nähdä, miten käy, kun Obaman hallinto tulee tekemään samankaltaisia ehdotuksia. Onko Euroopan poliitikoilla kanttia torjua kansalaistensa edessä "ihanan Obaman" yhteistyöehdotelmat samalla tavalla kuin "kamalan Bushin" – vaikka ehdotelmat sinänsä olisivat ihan samanlaisia? Tuskinpa.

Saapa nähdä myös, miten suomalaisen kadunmiehen mielipide muuttuu, kun Obama tarpeeksi houkuttelee maataamme esimerkiksi Natoon.

Talousmaailman tutkija (sit.)

New York